

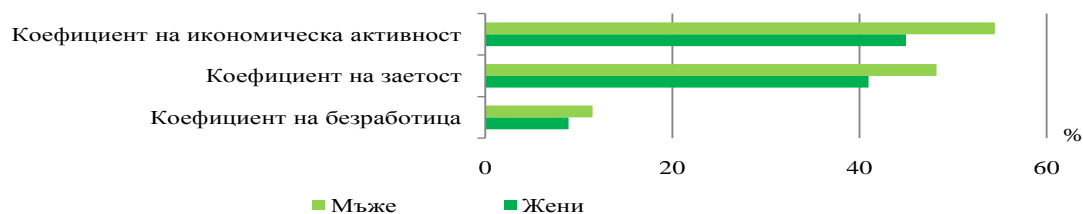
ПРЕХОД ОТ РАБОТА КЪМ ПЕНСИОНИРАНЕ ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИЯ МОДУЛ КЪМ НАБЛЮДЕНИЕТО НА РАБОТНАТА СИЛА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

През 2012 г. Националният статистически институт проведе допълнително изследване към Наблюдението на работната сила за прехода от работа към пенсиониране. Обект на изследване са лицата на възраст от 50 до 69 навършени години, които работят или са работили след навършване на 50-годишна възраст. Целта е да се предостави информация как и защо тези хората напускат пазара на труда, причините поради които не остават по-дълго на работа, плановете им по отношение на трудовата им активност.

Трудов статус на населението на възраст 50 - 69 навършени години

През 2012 г. населението на възраст от 50 до 69 навършени години е повече от една четвърт от населението на страната. От общия брой на лицата в тази възрастова група 972.7 хил. са икономически активни (от които 873.1 хил. са заети и 99.6 хил. безработни), а 992.9 хил. са икономически неактивни (извън работната сила). Коефициентите на икономическа активност, заетост и безработица са съответно 49.5, 44.4 и 10.2%, като стойностите и на трите коефициента са по-високи за мъжете отколкото за жените (фиг. 1).

Фиг. 1. Коефициенти на икономическа активност, заетост и безработица за възрастовата група 50 - 69 години по пол

Получаване на пенсия

От всички лица на възраст 50 - 69 навършени години 231.2 хил. не са работили след навършване на 50-годишна възраст, поради което са извън обхвата на изследването. Лицата, които са работили след навършване на 50-годишна възраст, са 1 734.3 хил., от които 799.2 хил., или 46.1%, получават някакъв вид пенсия, а 891.7 хил., или 51.4% не получават пенсия (за 2.5% от лицата, включени в обхвата на изследването, няма информация).

1. Относителен дял на лицата, получаващи пенсия, от всички лица на възраст 50 - 69 навършени години по видове пенсии и пол

(Проценти)

Видове пенсии	Общо	Мъже	Жени
Общо (получаващи поне един вид пенсия)	46.1	40.8	50.8
от тях:			
Пенсия за осигурителен стаж и възраст	41.9	36.6	46.6
Пенсия за инвалидност	5.0	5.9	4.3
Наследствена пенсия	1.3	0.3	2.1

Според данните от изследването средната възраст, на която лицата на възраст 50 - 69 навършени години са започнали да получават пенсия за осигурителен стаж и възраст, е 57.5 години, като за мъжете тази възраст е 58.1 години, а за жените - 57 години.

Трудов статус на лицата, получаващи пенсия

От общия брой на лицата, получаващи някакъв вид пенсия, 93.1 хил., или 11.7% работят, а 9.1 хил. (1.1%) търсят работа.

Заетостта на лицата, получаващи пенсия, е по-висока при мъжете в сравнение с жените - коефициентът на заетост по пол е съответно 15.0 и 9.2%. По отношение на образователното равнище най-висок е дялът на зетите сред получаващите пенсия с висше образование - 18.7%, за останалите степени на образование той е съответно 13.0% за средно образование и 5.8% за основно и по-ниско образование.

От всички зети, получаващи пенсия, 23.9% са самостоятелно зети, а 76.1% са наети лица, 60.4% работят в сферата на услугите, 10.5% работят на непълно работно време.

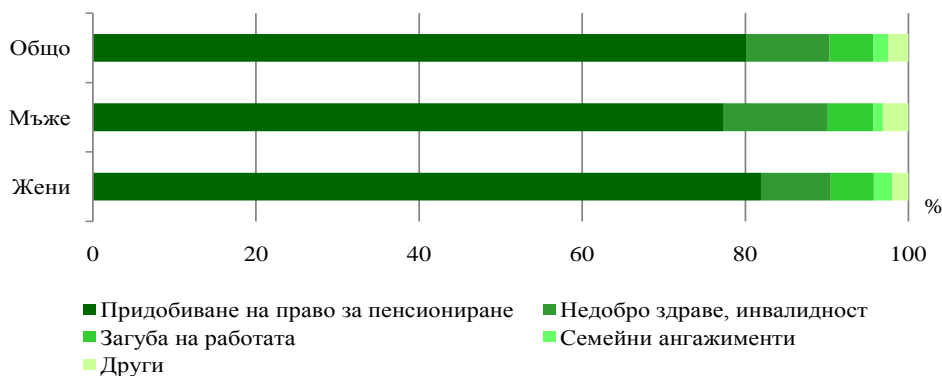
Основната причина хората да остават на работа въпреки получаването на пенсия е финансова (да осигурят достатъчно доход за себе си или домакинството, да увеличат размера на пенсията си или да придобият право на определен вид пенсия) - отнася се за 86.6% от работещите, като този дял е еднакъв за мъжете и жените. За 13.4% от получаващите пенсия оставането на работа е свързано с друга причина като удовлетворение от извършваната работа, възможност за социални контакти и други.

От лицата на възраст 50 - 69 навършени години, получаващи пенсия, 697.1 хил. (87.2%) са икономически неактивни (не работят и не търсят работа). От тях 280.3 хил. са мъже и 416.7 хил. са жени, като дялът на неактивните в посочената група е съответно 83.7% за мъжете и 89.8% за жените.

За по-голямата част от неактивните, получаващи пенсия - 557.9 хил., или 80.1%, оттеглянето им от пазара на труда е поради придобиване на право за пенсиониране. В значително по-малка степен то е свързано с други причини като загуба на работата и невъзможност да намерят друга работа, недобро здраве, семейни ангажименти, вкл. полагане на грижи за някой от членовете на домакинството (фиг. 2).

Фиг. 2. Структура на неактивните лица на възраст 50 - 69 навършени години, получаващи пенсия, по причини за оттегляне от работа и пол

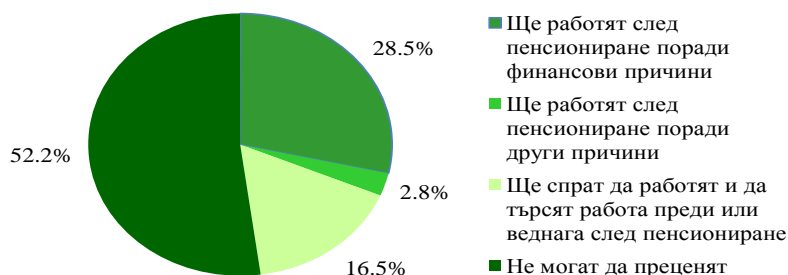
От неактивните лица, които получават пенсия, към момента на напускане на последната си работа 16.6% са имали желание да продължат да работят (на същата или на друга работа). Този дял е малко по-висок при мъжете (18.5%) в сравнение с жените (15.3%).

Трудов статус на лицата, не получаващи пенсия

От общия брой на лицата на възраст 50 - 69 навършени години, които не получават пенсия, 758.1 хил. (85.0%) са заети, 61.3 хил. (6.9%) са безработни и 72.3 хил. (8.1%) са икономически неактивни.

Повече от една четвърт от лицата от посочената възрастова група, които работят или търсят работа, очакват, че поради финансови причини ще продължат да работят и след пенсионирането си (фиг. 3).

Фиг. 3. Икономически активни лица, осигуряващи се за пенсия, според намерението им да работят след пенсиониране

Методологични бележки

Изследването „Преход от работа към пенсиониране” е проведено като допълнителен модул към Наблюдението на работната сила през 2012 г. съгласно Регламент № 249/2011 на Европейската комисия, което осигурява съпоставимост на резултатите в рамките на Европейския съюз.

Наблюдението на работната сила е извадково изследване, което се провежда чрез обикновените домакинства в страната и осигурява информация за икономическата активност на населението на 15 и повече навършени години. Методологията и основните понятия, използвани в изследването, могат да се намерят на интернет страницата на НСИ (www.nsi.bg, раздел „Пазар на труда”).

Обект на изследване по модула са лицата на възраст 50 - 69 навършени години, които работят през наблюдавания период или са работили след навършването на 50-годишна възраст.

Пенсиите за осигурителен стаж и възраст (пенсиите за старост) могат да бъдат по линия на Държавното обществено осигуряване, от професионални и частни пенсионни фондове, задължителни или доброволни, получавани от страната или от чужбина.

Към пенсиите за инвалидност не са включени социалните пенсии за инвалидност.

Към наследствените пенсии не се отнасят добавките от пенсията на починал съпруг.

Данните са получени от подизвадки от домакинствата, анкетирани по Наблюдението на работната сила през четирите тримесечия на 2012 година. Претеглените данни от подизвадките са съвместими със средногодишните данни от Наблюдението на работната сила за 2012 г. за общия брой на заетите, безработните и икономически неактивните лица по пол и определени възрастови групи. Данните за възрастовата група 50 - 69 години по трудов статус могат да се отклоняват в малка степен от съответните средногодишни данни от Наблюдението на работната сила.

Поради направените закръгления в някои случаи общите данни могат да се различават незначително от сумата на отделните групи, включващи се в тях.

По-подробни данни от допълнителния модул „Преход от работа към пенсиониране” могат да се намерят на интернет страницата на НСИ - www.nsi.bg, раздел „Пазар на труда”, Наблюдение на работната сила, 3.2.9. Преход от работа към пенсиониране - Допълнителен модул към Наблюдението на работната сила през 2012 година.